

Vähähiilisyys jää-, uima- ja urheiluhalleissa

Teemu Helonheimo

Tutkija, SYKE

4.5.2021

Canemure Best Practices -julkaisu

[Linkki](#)

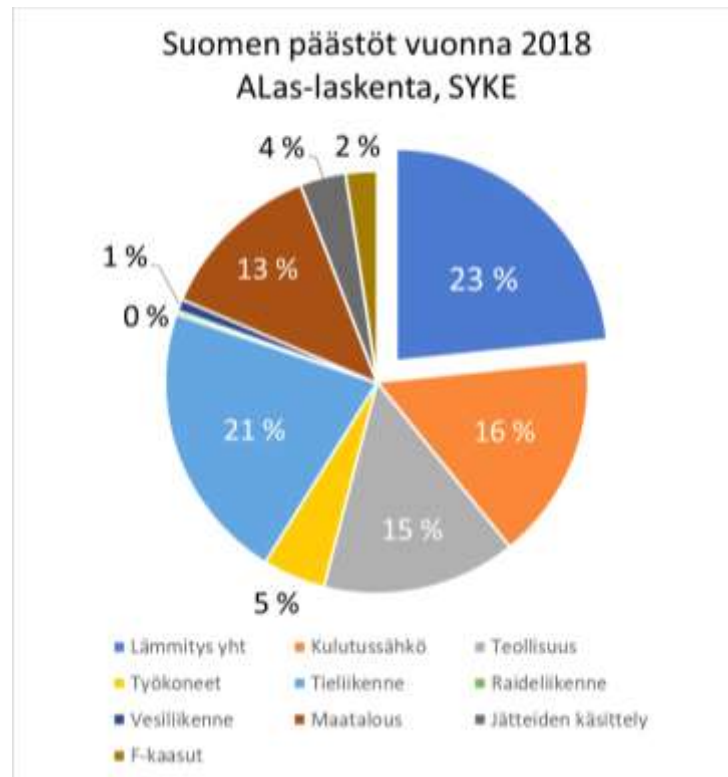
Urheiluhallien energiajärjestelmien valinnalla, energian kierrätyksellä ja energiatehokkuudella voidaan saavuttaa mittavia päästösäästöjä kustannustehokkaasti. Urheiluhallien suunnittelu vähähiiliseksi ja hallien energiaremontit ovat hyviä sijoituksia tulevaisuuteen.

Vähähiiliset ja energia-
tehokkaat urheiluhallit

Uusien urheiluhallien suunnittelu vähähiiliseksi ja olemassa olevien urheiluhallien energiaremontit ovat hyvä sijoitus tulevaisuuteen

Rakennusten energiankulutus ja päästöt

- Rakennusten lämmitys tuottaa 23 % maan päästöistä
  - Alas-laskenta SYKE, kaikki päästöt
- Lisäksi päästöjä tulee rakennuksen materiaalien valmistuksesta
  - Toisaalta parempi eristys → pienempi energiankulutus

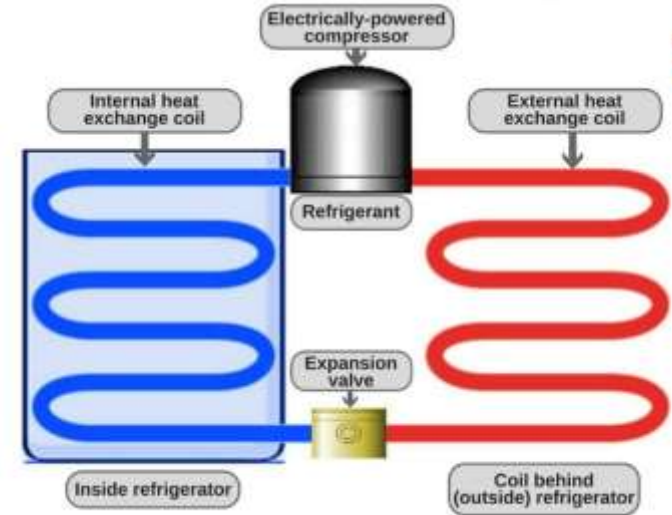

Vähähiilisyys ja energiatehokkuus

- Urheiluhalleista erityisesti jäähallit ja uimahallit ovat energiantarpeeltaan suuria
  - Pienilläkin toimilla on mahdollista saada suuria säästöjä
- Energiamuodolla on väliä
  - Vähäpäästöinen lämmitysjärjestelmä ja oma uusiutuvan energian tuotanto sopivat hyvin urheiluhalleihin
- Hukkalämpöjen hyödyntäminen kannattavaa
  - Lämmön talteenotto samasta ja/tai lähirakennuksista

Jäähallit

- Jäähallit ovat toimintaperiaatteiltaan vastaavia kuin pakastimet, eli lämpöpumppuja
- Jään pinnan ollessa ympäröiviä pintoja ja ilmaa kylmempi, lämpöä siirtyy jäähän
- Jään pitää kylmänä kylmäkone (=lämpöpumppu), joka vie lämpöenergian pois lämmönsiirtonesteessä
- Kylmäkone lauhduttaa lämmön pois, jotta neste jäähtyy
→ hukkalämpö, joka yleensä johdetaan suoraan harakoille

Jäähallit

- Kylmäkoneen hukkalämpö (=lauhdelämpö) tulisi käyttää mahdollisimman hyvin hyödyksi lämmitykseen
- Jäähallin tilat ja käyttövesi
- Toisen rakennuksen lämmitys
- Äänekosken jäähalli, valmistunut 2020. Kylmälaitteen tuottama lauhdelämpö käytetään läheisessä koulu- ja uimahallirakennuksessa lähes täysin, ja ylijäämälämpöä on mahdollista varastoida maalämpökaivoihin.
- Samankaltainen järjestelmä käytössä Mäntässä ja Kuopiossa
- Porin Karhuhallia lämmitetään jäähallin lauhdelämmöllä
- Yksinkertainen järjestelmä, jossa on pyritty pienellä investoinnilla saavuttamaan mahdollisimman suuri hyöty

Uimahallit

- Uimahalleissa vähäpäästöisyyteen vaikuttaa eniten
  - Päälämmitysjärjestelmä
  - Tehokas lämmön talteenotto
    - PILP ilmanvaihtoon
    - LTO pesuvedestä
  - Lämmön kierrättäminen rakennuksen eri toimintoihin
- Allastilan ilmanvaihdon energiatehokkuuteen vaikuttaa suuresti allasveden haihdunnan määrä:
  - Mitä enemmän vettä haihtuu, sitä enemmän siihen sitoutuu lämpöenergiaa.
  - Jos käytössä ei ole kondensoivaa lämmön talteenottoa (esim. poistoilmalämpöpumppu), päivässä voi mennä satoja euroja hukkaan ilmanvaihdon kautta.

Uimahallit

- Kurikan uimahalli valmistunut vuonna 1970.
- Energiatehokkuutta on parannettu asentamalla suihkuvesien lämmön talteenotto sekä poistoilmalämpöpumppu (PILP), joka lämmön talteenoton lisäksi keventää allastilan kosteuskuormitusta.
- Poistoilmasta talteen otettua lämpöä voidaan ohjata sekä tuloilman että allasveden lämmitykseen.
- Kurikka sai PILP-hankintaan Business Finlandilta 20 % tuen, joka huomioiden investoinnin takaisinmaksuaika oli **alle 5 vuotta**.

Muut liikunta- ja urheiluhallit

- Liikunta- ja palloiluhallien energiankulutuksesta keskimäärin 55% on lämpöenergiaa ja 45% sähköä.
- Suurin lämpöenergian kulutus kohdentuu tilojen lämmitykseen ja pienempi osa lämpimän käyttöveden valmistamiseen
- Huomionarvoisia seikkoja:
  - Oma uusiutuvan energian tuotanto ja ympäristölämpöjen hyödyntäminen lämpöpumpuin kannattaa huomioida alusta alkaen
  - Rakenteellinen energiatehokkuus ja passiiviset energiaratkaisut tärkeitä
  - Ylilämpenemisen ehkäiseminen

Muut liikunta- ja urheiluhallit

- Lohjan Kisakallion urheiluopiston laajennuksen yhteydessä öljylämmitys vaihdettiin lämpöpumppuihin, jotka ottavat lämmön kymmenen metrin syvyydestä viereisestä Lohjanjärvestä.
- Lämmönkeruuputkistoa on ankkuroitu järveen 12 kilometrin verran.
- Lisä- ja varalämpö tuotetaan kevyellä polttoöljyllä.
- Myös maalämpö on varteenotettava vaihtoehto, kuten Uudenkaupungin liikuntahallissa

Korjataanko vanhaa vai Rakennetaanko uutta?

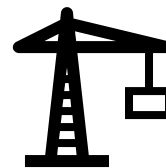
Korjausrakentaminen

Ilmaston kannalta on keskeistä, että urheilurakennusta ei pureta ja korvata uudella, mikäli vanha rakennus voidaan peruskorjata turvalliseen ja käyttäjille terveelliseen kuntoon sekä vastaamaan nykyisiä toiminnallisia vaatimuksia.

- Jos peruskorjaus edessä, tulee tarkastella myös lämmitystavan vaihtamisen tarvetta ja mahdollisuutta
- Ilman peruskorjaustarvettakin investoinnit energiatehokkuuteen tuottavat päästösäästöjä ja maksavat itsensä takaisin nopeastikin
- Asiantuntijan suorittama energiakatselmus voi auttaa löytämään kiinteistön suurimmat energiatehostuspotentiaalit
- Katselmuksissa on saavutettu keskim. **15% säästö** lämmityksessä

Uudisrakentaminen

- Vähäpäästöinen lämmitysjärjestelmä on tärkeä
  - Lämpöpumput ja hukkalämmöt
  - Biomassan polton lisäämistä ei suositella (ml. kaukolämmön tuotannossa)
- Betonirakentamisen korvaaminen puurakentamisella voi pienentää päästöjä
  - Toisaalta jos puutuotteiden valmistamisen seurauksena metsien hiilinielu pienenee, voi tämä mitätöidä päästövähennyshyödyn vuosikymmeniksi
- Suuri tilatehokkuus ja käyttöaste

Tutustu julkaisuun:

Hiilineutraalisuomi.fi → Ajankohtaista → [Julkaisut](#)

Lisää esimerkkejä energiaratkaisuista: [Energialoikka.fi](#)

Kiitos!